

ADDICIONS TOPONÍMIQUES DE
LA POBLA DE CLARAMUNT I DEL SEU TERME

JOSEP RIBA I GABARRÓ

INTRODUCCIÓ

Des de l'any 1960, en què fou publicada la *Toponímia de La Pobla de Claramunt i del seu terme*, en un llibre editat pel Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (CECI), han passat gairebé quaranta anys. És un període de temps que ha comportat que en el poble s'hagi modificat la fesomia urbana i que també en el terme hagi canviat l'esguard paisatgístic, no solament per la pèrdua de les vinyes abans imperants, sinó per un seguit de noves estructures.

Tot plegat són uns esdeveniments que caracteritzaran històricament la segona meitat del segle XX. Han nascut nous barris i s'han eixamplat els preexistents; s'han implantat noves indústries; s'han obert nous camins i carreteres i s'han ofert molts serveis comunitaris que abans hi mancaven.

Ha arribat una nova collita de topònims, que demanen l'actualització del repertori poblatà, a més d'incorporar altres noms pretèrits i en tot cas ampliar les descripcions del terme de la població. També hi afegirem les referències bibliogràfiques que han estat novetat en el període actualitzat i que han de permetre uns majors coneixements de la localitat, a més de referències cartogràfiques d'un àmbit més general dins la comarca de l'Anoia.

L'evolució demogràfica de la Pobla de Claramunt durant el segle XX es presenta amb una tendència lleugera al creixement:

<u>Anys</u>	<u>Habitants</u>	<u>Anys</u>	<u>Habitants</u>
1900	1074	1960	1172
1910	1126	1970	1518
1920	1170	1981	1638
1930	1121	1991	1635
1940	1030	1995	1665
1950	1049	1996	1695

El nom del municipi i de les seves unitats de població i els codis d'identificació territorial són els següents: el de la Pobla de Claramunt és el 08165 i el comarcal el 06 i el 08 el provincial. Els codis dels nuclis urbans disseminats i el cap del municipi són aquests:

0816501	Les Garrigues
0816502	La Pobla de Claramunt (capital)
0816503	La Rata
0816504	Rigat
0816505	El Xaró

El codi postal de la Pobla de Claramunt és el 08787.

Aquestes determinacions es van establir per una ordre del Departament de Governació de la Generalitat del 20-12-1988, que donava la llista dels noms oficials dels municipis de Catalunya i de les seves unitats de població. (DOGC núm. 1.101 de 02-02-1989).

L'evolució dels pressupostos municipals ordinaris en un període de quinze anys mostra que han decuplicat les seves xifres:

<u>Anys</u>	<u>Pessetes</u>	<u>Anys</u>	<u>Pessetes</u>
1980	17.800.000	1991	82.453.000
1984	22.500.000	1992	193.414.000
1985	27.200.000	1993	136.153.000
1986	55.883.000	1994	166.604.236
1987	70.170.000	1995	178.176.000
1988	83.953.594	1996	186.904.000
1989	156.989.810	1997	250.681.000
1990	151.720.000		

L'escut heràldic municipal és caironat quarterat: al 1r i al 4t d'or, un mont floronat de gules (dels Claramunt); i al 2n i al 3r de gules, un card de tres flors arrencat d'or (dels Cardona). Per timbre, una corona mural del poble. (Decret 227/1985 de la Generalitat de Catalunya. DOGC núm. 583 de 02-11-1985). La bandera incorpora la mateixa simbologia.

EL TERME

L'ESTRET DE LA POBLA

Situat entre la muntanya del castell de Claramunt (453 m) i la muntanya dels Mollons (549 m), és solcat pel curs del riu Anoia i pel seu principal afluent, la riera de Carme, que s'han obert pas pel límit meridional de la Conca d'Òdena, per seguir pel congost de Capellades.

Les dues elevacions esmentades són constituïdes per roques calcàries nummulítiques redreçades i en contacte per la falla amb el paleozoic de la serralada Prelitoral. La falla es fa visible a la sortida de la Pobla, on les pissarres paleozoiques cavalquen l'eocè de la Depressió Central, que han creat el topònim de Pas Blau, per les llicorelles blaves tectonitzades a les dues bandes del corrent de l'Anoia, en l'indret per on passava el gual de l'antic camí reial i actualment amb la dotació d'un pont de formigó.

Al terme hi ha dos vèrtexs geodèsics i les seves coordenades són les indicades a continuació:

<u>Noms</u>	<u>Identificador</u>	<u>x</u>	<u>y</u>	<u>H</u>
Turó de l'Avellana	277117001	393128,177	4602548,26	706,1
Castell de Claramunt	277118001	389133,636	4601418,99	460,8

(Mapa de la xarxa geodèsica de Catalunya 1:250000. Institut Cartogràfic de Catalunya.Barcelona 1985).

Els nuclis de població de la Poble de Claramunt es troben repartits a totes dues bandes de l'Estret que configura el seu relleu. A la banda dreta hi ha els barris de la Poble, Sant Procopi, les Figueres, les Garrigues, Sant Andreu, la Rata i el Xaró. A la banda esquerra hi ha els barris de les Cases Noves (la Poble Vella), l'Estació, Cal Galant, els Vivencs i els Masets.

LA MUNTANYA

Els 18,37 km² del terme de la Poble de Claramunt tenen una estructura geològica diversificada, que inclou el paleogen marginal de la Depressió Central (Carme-Igualada), que recobreix extensament la zona mesozoica i donant lloc a una estructura de plegaments, en els quals s'alternen els nivells permeables i els impermeables, amb la incorporació del paleozoic de Capellades.

Les unitats de l'àrea hidrogeològica resulten nombroses: calcàries paleògenes i mesozoiques; conglomerats paleògens; materials detríticis paleògens; margues i guixos triàsics; materials paleozoics i granets i dipòsits quaternaris i al.luvials. A la superfície de llevant, que forma part de la serralada Prelitoral, des de Llobreia fins a l'Avellana, apareixen les llicorelles pissarroses del silurià i al Coll del Bosc surten unes llengües de granet, que continuen fins al terme de Vallbona, en part subterrànies i en part visibles. (J.R.Bataller: Mapa geològico de España 1:50000. Explicación de la hoja 391. Igualada.Madrid, 1947).

EL PLA DE LA TORRE

Situat al migdia del terme i en la partió termenal amb el municipi de La Torre de Claramunt. És una terrassa, i tant en el subsòl com en la superfície i en els seus vessants, que a llevant són els del riu Anoia i que a ponent són els de la riera de Carme, apareixen els jaciments del travertí o pedra tosca, localment anomenada pedra de turo, que són roques formades per precipitacions en capes successives, per les aigües sobresaturades de carbonat de calci (CaCO₃).

Pel dessota del travertí entren en contacte el paleozoic amb l'eocè marí. El riu Anoia, per la seva excavació, ha aprofitat la sobtada interrupció de l'eocè, a causa de l'aparició del silurià, per introduir-se entre els límits de les dues formacions i obrir-se pas pel congost tan característic del Capelló de Capellades,

un indret d'aixopluc de l'home prehistòric, del paleolític mitjà. A l'Abric Romaní, l'any 1996, es varen descobrir els fogars més antics de Catalunya, d'uns cinquanta mil anys. (Valentí Masachs i Alavedra «*et alii*»: Itineraris geològics pel Bages, Berguedà, Anoia, Solsonès. Barcelona, 1981).

EL RIU ANOIA

És el corrent d'aigua més important de la comarca de l'Anoia i porta aquest nom des de la divisió territorial feta per la Generalitat l'any 1936, el qual després ha estat confirmat pel Parlament de Catalunya, l'any 1987. La seva conca de desguàs és de 929 km² i fa un recorregut de 67 km entre la capçalera extesa pels vessants dels altiplans de Calaf fins a l'aiguabarreig amb el riu Llobregat a Martorell.

Moltes de les constatacions que ja havíem fet en el llibre *Toponímia de La Pobla de Claramunt i dels seus terme* (1960), en donar les referències dels cursos d'aigua, ara les podem documentar més àmpliament i amb noves recerques, tot i que encara potser es plantegin qüestions que poden restar obertes, com són les arrels toponímiques i les grafies del riu o de la riera.

Segons els documents aplegats en el *Cartulari de Sant Cugat*, apareixen els noms Annolia (917); Anolla (992); Annoia (1118); Noia (1158); Anoia (1165) i Anoya (1238), entre d'altres. També consta en pergamins dels anys 1193 i 1267, com Anolla i Anoyla i en d'altres de l'any 1311 com Anoylla i Danoylla. (Arxiu Ducal de Medinaceli. Conca d'Òdena. Sevilla).

Fins al segle XIV predomina el nom d'Anoia i en endavant es va generalitzant el nom Noya o Noia. En la cartografia dels segles XVII, XVIII i XIX, el nom més emprat és el de Noya: en l'atles de Joan Bpta. Vrints (1605) i en els mapes de Josep Aparici (1720) i de Tomás López (1776); i també en el d'A.H. Dufour (1838). (Josep Iglésies: «*Les terres igualadines en l'antiga cartografia de Catalunya*». Miscellanea Aqualatensia/I. Igualada, 1949).

En el *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España* (1848), Pascual Madoz també escriu Noya i així en les entrades de la Pobla de Claramunt es troba «*a la orilla del r. Noya*»; de Carme diu que «*la riera de Carme entra en la Pobla donde desagua en la riera nombrada Noya*»; i per Igualada passen «*las aguas de la riera Noya*».

Si bé els noms en els esments més reculats surten amb el prefix A, algunes vegades també surten amb la N, com en el cas del naixement del seu corrent subterrani i en els afloraments de les anomenades Fonts de l'Anoia o del Noia, a l'indret del Molí de la Roda, al terme de Veciana, que antigament són dites les fonts de «*Noyes*» i modernament les Fonts Dolles (de doll i no d'olles). (Flocel

Sabaté: «Estructura socio-econòmica de l'Anoia als segles X-XIII» dins Acta historica et archeologica medievalia núm. 13. Universitat de Barcelona, 1992).

Hi ha qui considera com a probables l'etimologia i la semàntica com d'orígens celtes i que per tant no és una paraula llatina ni tampoc catalana. Serien llatinitzacions incorrectes, ja que Annolia, Annoia, Anoia, haurien passat del masculí (riu) al femení (riera) des del llatí «*amnīs*». És evident que per a fer una traducció llatina cal que el nom no sigui llatí. Anoia no seria una altra cosa que una grafia que s'ha donat com a preestablerta, però viciada de naixement per una ortografia equivocada. (Narcís Viader: *Sant Sadurn d'Anoia?*, 1979).

Contràriament s'afirma que Anoia no és Noya i que sí que deriva del llatí «*amnīs*»: «*riuēt*» o «*riera*» i que per tant és bàrbara i artificiosa la forma Noya, que aviat va ser abandonada per tothom. (Joan Corominas: *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*; 1980 i *Onomasticon Cataloniae*; 1994).

En un informe de l'any 1979 l'Institut d'Estudis Catalans es manifestava a favor de la grafia Anoia i comentava que els fenòmens d'afèresi són freqüents en mots començats en A. El cas de Noia per Anoia seria un exemple més, perquè aquest topònim és usat regularment darrere l'article o la preposició i el fet que les expressions l'Anoia i la Noia siguin homòfones, no solament en el parlar local, sinó en tot el català oriental i que ho siguin així mateix les formes d'Anoia i de Noia n'ha facilitat precisament l'afèresi. (Agrupació Escolta Torxa: *Un riu anomenat Anoia*. Igualada, 1980).

Pobla de Claramun "Edicio Franch"
Vista general.

1920. El nucli de la Pobla i el barri de les Figueres, amb la vall del riu Anoia sense cap pont

Un altre aspecte a comentar és que en els segles passats hi hagueren dues maneres toponòmiques de considerar el riu Anoia, que era anomenat així si era més avall de la Pobla de Claramunt, però en canvi si era més amunt era anomenat com la riera d'Igualada i el nom de riera d'Anoia era donat a la riera de Carme.

En el capbreu del castell de la Pobla de Claramunt, de l'any 1573, fet pel notari d'Igualada, Pau Castellar, trobem finques amb aquestes dualitats: «una pessa de terra situada a la Pobla Vella, que afronta a migjorn amb la riera de Noya i a ponent amb la riera d'Igualada». També «un tros de terra a la Pobla Vella (a l'esquerra de l'Anoia) que afronta amb la riera de Igualada en el camí que va dels Vivencs als molins de les Figueres» (a la dreta de l'Anoia i al costat esquerre de la riera de Carme). Al lloc actual del pedró i la capella caminera de Sant Procopi, en el mateix protocol notarial, es troba «una pessa de terra vers la Creu del Grau que afronta a sol ixent amb la riera d'Igualada» (a la dreta).

En el capbreu del castell de la Torre de Claramunt, de l'any 1644, fet pel notari d'Igualada, Agustí Baró, hi ha la declaració de Joan Coca, pagès de la Pobla de Claramunt, amb «una pessa de terra i el dret de prendre l'aigua de la riera de Carme i portar-la als seus molins de les Figueres».

1930. La Pobla de Claramunt i els barris de les Cases Noves i de l'Estació, amb el nou pont damunt del riu Anoia

En escriptures notariales de transaccions de peces de terres que foren practicades al segle XVIII i fins i tot en una de l'any 1820, en les partides dels regadius propers al barri de les Figueres hi repeteixen els esments de les partions que «a migdia afronten amb la riera de Carme, que abans era anomenada Noya». (Protocols del Registre de la Propietat, Igualada).

LA RIERA DE CARME

És l'afluent més important del riu Anoia, amb una conca de desguàs de 104 km² i un curs de 27 km, des de les serres de Miralles fins al seu aiguabarreig, per la dreta, a l'indret dels molins del barri de les Figueres de la Pobla de Claramunt.

En la documentació antiga li fou atribuït el nom de la riera d'Anoia i a aquest el nom de riera d'Igualada, des de la Pobla cap amunt, tot i que arreu en les locucions populars de les revingudes se'n diuen rierades i no pas riuades.

En el capbreu del castell de la Pobla de Claramunt, de l'any 1573, abans esmentat, es reflecteix aquesta dualitat: *«una pessa de terra que afronta a sol ixent amb la riera de Igualada, a migjorn amb la riera de Noya, a ponent amb Jaume Coca de les Figueres i a tramuntana amb el rec dels molins»*. Hi consten també diverses peces de terra de regadiu que són situades en la *«horta de Noya, que tenen lo trestellador en el rec dels molins de les Figueres»*.

En el capbreu del castell de la Torre de Claramunt, de l'any 1704, fet pel notari d'Igualada, Bartomeu Costa, trobem una declaració clarificadora: *«Josep Tort, pagès de la Torre de Claramunt, té una pessa de terra de cinc jornals de llaurar de mules, a la partida de Moranta, que a tramontana afronta amb la riera de Carme, dita de Noya»*.

Un altre aspecte a reportar és l'aprofitament de les aigües de la riera de Carme, destinades a la xarxa d'abastament a Igualada, la Pobla de Claramunt, la Torre de Claramunt, Òdena i Vilanova del Camí. Des de l'any 1930, l'empresa *«Aigua de Rigat»* ha subministrat aigua potable per al consum domiciliari i industrial en quantitats cada vegada més grans. L'any 1970 va distribuir 1.773.508 m³ i l'any 1983 foren 3,780.110 m³. Des de l'any 1974 hi ha el projecte de la construcció d'un embassament de la riera de Carme, a l'indret de la font de Vinsó, que podria augmentar el cabal del subministrament en 2,2 hm³/any.

El castell de Claramunt

El seu domini jurisdiccional fou el més extens del casal dels Cardona a les terres de l'Anoia, amb un territori de 163 km² que afectava vuit poblacions: la Pobla de Claramunt, Capellades, Carme, Castellolí, Montbui, Òdena, la Torre de Claramunt i Vilanova del Camí. Les respectives esglésies parroquials eren sufragànies de l'església de Santa Maria del Castell de Claramunt.

El castell, dalt d'un turó de 453 m d'alt, ocupa una extensió de 5.404 m², dels quals 1.240 m² són els de recinte sobirà i la torre de l'homenatge, entre els cossos edificats i l'església romànica de Santa Maria (enderrocada) i la de Santa Margarida, gòtica i coberta. Altres 4.164 m² són ocupats pels patis i els baluards tancats per dues línies de muralles, amb bestorres exteriors.

Del segle X al XIII va pertànyer a la família fundadora dels cavallers de Claramunt. Tot i que el segle XI Deudonat Bernat de Claramunt es va casar amb Ermessenda de Cardona, filla de Ramon Folc, el primer vescomte (1040-1086), no fou fins a l'any 1306 que Berenguer de Claramunt es va vendre la jurisdicció al vescomte de Cardona, Ramon Folc V (1276-1320), que passaria als seus successors, els comtes i els ducs de Cardona, fins a les darrerries del segle XVII, quan darrerament va passar als ducs de Medinaceli.

Els esdeveniments històrics més rellevants del castell de Claramunt foren la seva destrucció per la Diputació del General, l'any 1463, a instàncies dels regidors d'Igualada, que es volien alliberar del seu encerclament senyorial, durant la guerra victoriosa de Joan II. També fou enderrocada l'església romànica de Santa Maria, del segle X, menys els absis de la nau central i el del migdia i per això el culte parroquial es traslladaria per sempre més al nucli urbà. El castell i l'església foren reconstruïts seguidament i hagueren de patir una nova destrucció parcial per les tropes de Felip V. Després d'haver resistit fins a l'11 de setembre de 1714, com Barcelona.

Al castell de Claramunt, els ducs de Cardona tingueren la Cort de justícia de la seva baronia de la Conca d'Òdena, amb la jurisdicció civil i criminal, alta i baixa. L'autoritat delegada era exercida per un governador i els càrrecs subordinats d'un tresorer, un escarceller i un nunci. El tribunal el presidien juristes contractats i podien condemnar a mort, exili, tortures i presó. Per a les execucions a les forques del Grau, a la vora esquerra del riu Anoia i al davant del camí reial de Barcelona a Lleida, Saragossa i Madrid, feien venir expressament el botxí ducal des del castell de Cardona.

Entre els anys de 1575 a 1628 hi hagueren 18 penjats (1 dona i 17 homes), confirmats en els registres obituaris; en el mateix període foren 13 els condemnats a remar a galeres, 2 a exili, 10 a assots i diverses penes de reclusió. Les claus de la presó, ja traslladada al poble des del segle XVIII, foren a les mans ducals fins al primer terç del segle passat.

Al segle XIX, les disposicions abolicionistes de les Corts de Cadis i les lleis desamortitzadores, foren recorregudes judicialment pels ducs de Medinaceli, que des de l'any 1697 foren els successors dels ducs de Cardona, després del matrimoni celebrat l'any 1653 entre Caterina Antònia d'Aragó, Folc de Cardona i Còrdova, 8ª duquessa de Cardona, amb Juan Francisco de la Cerda i Enríquez de Ribera, 8è duc de Medinaceli.

La sentència definitiva contra el règim feudal va ésser dictada pel Tribunal Suprem, l'any 1898, pel reconeixement de la naturalesa jurisdiccional que havia tingut el castell de Claramunt i per tant quedava radicalment suprimida.

L'any 1913 les terres de la muntanya del castell foren comprades per Enriqueta

Miquel i Mas. Els seus pares Antoni Miquel i Costas i Balbina Mas i Santacana, fabricants de paper per a cigarretes (marques Smoking i el Pino), l'any 1915 varen pagar unes obres per aturar la desfeta del castell i obriren una carretera per fer-lo més accessible. L'any 1925, Antoni Miquel i Costas va rebre el títol nobiliari de marquès de la Pobla de Calaramunt, atorgat pel rei Alfons XIII. Des de l'any 1961 els voltants del castell són propietat de la néta M. del Carmen Escasany i Miquel, la qual n'és l'actual marquesa.

La degradació de la fortalesa per les accions dels homes i del temps, solament era mitigada per les atencions de la gent del poble, que a més cada any hi anavan a celebrar la festa de la Santa Creu, el 3 de maig, d'arrels medievals.

La protecció que el castell necessitava es va desvetllar des de l'any 1950, pel Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (CECI) i la creació filial d'un Patronat del castell de Claramunt, des de l'any 1953.

Els torneigs legalistes per determinar la titularitat del castell varen començar l'any 1964 i varen acabar l'any 1974, amb una sentència judicial que declarava que el castell de Claramunt era propietat de l'Estat espanyol i que l'Ajuntament de la Pobla de Claramunt li havia de restituir, en restar sense efectivitat la inscripció de propietat aconseguida l'any 1968.

Per un reial decret de 1981, l'Estat van transferir a la Generalitat de Catalunya el Castell de Claramunt. (Boletín Oficial del Estado nº 130 de 01-06-1981. Real Decreto nº 1010/81 de 27-2-1981. Presidencia. Generalidad de Cataluña. Traspaso del Estado de patrimonio histórico-artístico que se transfriere: Castillo de la Pobla de Claramunt).

A continuació, el Departament de Cultura de la Generalitat, l'any 1983, va fer unes actuacions d'urgència (2 milions de ptes.) per preservar de ruïna els absis i la torre gran. Del 1992 al 1995 es va practicar una restauració essencial (inversió de 118 milions de ptes). Les obres de consolidació, recuperació i dotació d'energia elèctrica, foren inaugurades el 4 de maig de 1996 pel M.H. Sr. Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya.

El castell de Claramunt conserva valors arquitectònics, històrics, religiosos, artístics, culturals i turístics posats a l'abast, amb la col.laboració de l'ajuntament poblatà i la Generalitat.

NOMS PRETÈRITS DE MASIES

MAS D'ANOIA

Segons un pergami de 17 de gener de 1267, el vescomte de Cardona Ramon Folc V (1220-1276) va concedir a Pere de Claramunt i els seus successors els

«*manso de Anoyla, Podoalo et Sancti Andree*». I en un altre de 25 de març de 1311, Berenguer de Claramunt va vendre aquests tres masos medievals, «*mansos de Podiolo, Danoylla et Sancto Andrea*» al vescomte de Cardona Ramon Folc V (1240-1320) per 2.500 sous barcelonesos. (Arxiu Ducal de Medinaceli. Conca d'Òdena. Sevilla).

En altres documents del segle XIV també es troba aquesta masia, tant amb el nom d'Anoia com de Noya. L'any 1332 és esmentat com el «*manso Anoia*»; l'any 1325 com el «*manso Anoya*» i l'any 1334 com el «*manso Noya*», que estava ocupat per Ramon Vidal. (Vicenç Carbonell i Virella: «*Recull toponímic de l'Arxiu Parroquial de Santa Maria d'Igualada*». AHCI. Treball inèdit, 1995). En el capbreu del castell de la Torre de Claramunt, de l'any 1549, fet pel notari d'Igualada, Martí Joan Franquesa, en relació a un apuntament anterior de l'any 1438, es fa constar que el manso de Noya havia estat propietat d'Arnau Coca. El 14 d'abril de 1589 fou registrat l'òbit de Francesc Costa, pagès del mas de Noya. (Llibres d'Òbits i Testaments de l'Arxiu Parroquial de la Pobla de Claramunt). En el capbreu del castell de Claramunt, de l'any 1629, fet pel notari Pere Nebot, consta que el mas de Noya era habitat per Joan Seguers i la seva esposa Jerònima. (Arxiu de la Corona d'Aragó: Protocols notarials, Igualada). No s'ha identificat el lloc exacte que ocuparia aquest mas de Noya o d'Anoia, ara desaparegut, però en el capbreu del notari Pau Castellar, de l'any 1573, es diu que «*pel lloc anomenat Noya, pel mig hi passa el rec dels molins de les Figueres i mitjançant el camí que va de la Pobla a Carme, en part afronta amb la riera de Noya*».

Hi ha altres descripcions que tenen una major precisió. En el capbreu del castell de la Torre de Claramunt, de l'any 1664, fet pel notari d'Igualada, Agustí Baró, hi ha «*una pessa de terra que afronta en part amb Joan Romaní, paperer de Capellades, i el camí que va de la Torre a la Pobla, en la part baixa de la riba roja y de aquí baixa per la riera de Carme fins que a tramontana afronta en part amb Antoni Parera de les Figueres i part amb pertinences de la casa Noya, mitjançant la divisió dels termes*».

MAS DEL PUJOL

El mas de «*Podoalo*» surt referenciat en documents dels anys 1267 i 1311. En el capbreu de 1573 consten el mas del Pujol i el torrent del Pujol. Aquesta masia és situada al camí del castell de Claramunt i continua habitada per la família Llucià, que n'és la propietària des del segle XVII. En el capbreu de l'any 1629 la finca fou declarada per Josep Llucià i en el Cadastre del Barón de La Linde, de l'any 1773, fou declarada per Francesc Llucià. (Arxiu de la Corona d'Aragó: Protocols notarials, Igualada)

MAS DE SANT ANDREU

Apareix en pergamins del segle XIII i en endavant. En documentació del segle XIV, el mas Andreu, l'any 1325 consta a nom de Guillem i l'any 1340 pertany a «*Bernardus de Oliveras et Guillelma uxor eius Manso Andreu*». El seu lloc concret no s'ha determinat, però cal suposar que es trobaria prop de l'església romànica de Sant Andreu, més enllà de la masia de cal Pujol. L'església de Sant Andreu, enderrocada des del segle XIX, fou sufragània de Santa Maria de la Pobla de Claramunt. En les capbreuacions dels anys 1573 i 1629 es fan constar les partions de la Serra de Sant Andreu, l'obaga de Sant Andreu i les hortes de Sant Andreu.

MAS D'EN DACH

Esmentat en el capbreu de l'any 1481 i habitat per la família homònima. En el capbreu de l'any 1573, del notari Pau Castellar, fou declarat per Bartomeu Planas, i es troba a la partida de les Garrigues, en el camí que va al castell de Claramunt. En els capbreus dels anys 1629 i 1705 fou declarat per Ramon Valls i les terres les tenen «*en alou i delme del Rector de la Pobla de Claramunt*». Des del segle passat la masia es coneix per Can Valls.

MAS DE MONSÓ

L'any 1481 figura capbreuat per Antoni Muset i era situat al peu del torrent de les Oronies i del camí que des dels Vivencs anava cap a Castellolí, a l'indret dels Masets, al nord-est del terme. En el capbreu de 1573 fou declarat per Macià Molner, com a un mas ròneg i deshabitat, amb una gleva de 50 jornals. En el capbreu de 1766 era propietat de Josep de Olzinelles. Al seu lloc, el segle passat hi hagué la masia del Forn del Molner, ara enderrocada.

MAS DE CORTEY

En el capbreu de 1573 fou declarat per Pere Farriol i situat a la dreta de la riera de Carme, al davant de la confluència amb el riu Anoia. Al segle XVIII surt documentat a nom de Pau Solà. Al seu costat s'aixecà la casa d'Antoni Solà, teixidor de lli, i el seu ofici consta a la dovella amb un fus l'any 1772. Es conserven les cases, amb reformes més modernes.

MAS CANYET

En el capbreu de 1481 fou declarat per Pere Canyet i en el de l'any 1573 era ocupat per Antoni Sebastià Costabella. Era al barri de les Figueres i en va derivar

el nom del carrer del mas Canyet fins al segle passat, que fou per l'actual carrer de les Parres.

MAS DE VILALLADA

Fou declarat per Bernat Boxeres en el capbreu de 1481. En el de l'any 1573 el declarant fou Bernat Figuera, en nom del propietari Guillem Torral de la Ribera de Vilallada. Al segle XVIII era de Joan Aloy i amb aquest cognom va perdurar fins al segle actual, que va restar abandonat. Era al capdamunt dels Plans d'Arau.

EL TRULL

Consta en el capbreu de l'any 1573, declarat per Jaume Costa, com a molí de moldre olives, a la sèquia de les Figueres, al costat dels molins parerers de Gaspar i Josep Gener, que el 1629 foren venuts a Joan Coca. La família dels Coca, com a llauradors i fabricants de papers, en foren els successors fins al segle XIX.

LES VOLTES DE LA FONT

Casal declarat per Francesc Coca en el capbreu de l'any 1573 i que formava part del barri de la Font, situat a repeu de la muntanya del castell de Claramunt, començat a edificar després de la rierada de l'any 1344, que va arrasar el barri de la Pobla Vella. En aquest lloc infortunat, segons el capbreu de l'any 1481 ja tornava a haver-hi cases, que passarien a ésser conegudes en endavant com les Cases Noves.

MAS DE RIGAT

Al costat del torrent de Castellolí i en la partió amb el terme de Vilanova del Camí, al capdamunt de la Plana de Rigat, per on travessa la carretera C-244, i entre els Plans d'Arau i el riu Anoia. Figura en el capbreu de 1629, on era declarat per Ramon Gavarró i en el de 1727 ho farien els seus hereus. A la darrerria del segle XVIII canviarien els propietaris i en el segle actual ho han estat les famílies Soteras i Ventura.

EL FORN DE LA MUNTANYA DE CAL GUARRO EL FORN DEL CORRAL DE CAL TARDÀ

L'any 1780, el bisbe de Barcelona, Gabino de Valladares, va autoritzar el rector Pau Solà i Gras de Santa Maria de la Pobla de Claramunt, a la col.locació

de la primera pedra per a la construcció d'una nova església parroquial, davant de la insuficiència i les males condicions del temple de la Santíssima Trinitat, que feia servei des de l'any 1463, per tal de suplir l'església romànica del castell que havia estat enderrocada.

La comissió d'obres va acordar de fer l'aportació dels materials directament i per això foren oberts dos forns de calç en llocs on hi havia pedra calcària per a coure. Segons les proves documentals dels rebuts, el 13 d'agost de 1780, Joan Guarro pagava «22 lliures, 12 sous i 6 diners, per set jornals als forns de calç per la Iglesia». El primer d'abril de 1781 pagava «34 lliures, 2 sous i 3 diners per onze jornals treballats al forn de la calç de la muntanya per la Iglesia nova». El 2 de maig de 1781 pagava «5 lliures per 500 fogots al bosc de Josep de Olzinelles per lo forn de calç de la Iglesia». (Arxiu Parroquial de la Pobla de Claramunt/ADB)

Tot seguit aquests dos forns restarien inactius durant vuit anys, per les dificultats sorgides per obtenir en ferm el terreny on edificar l'església, ja que el propietari Joan Coca i Ubach no estava disposat a facilitar-lo de cap manera i pels entrebancs en la tramitació dels plànols per la «Real Academia de las Tres Nobles Artes de San Fernando» de Madrid, que no es varen aprovar fins a una reial ordre de 25 de novembre de 1877.

Les obres de la nova església no es varen poder començar fins a l'any 1789 i varen durar fins al 1794, amb tot i que la benedicció fou el 28 de setembre de 1793. L'edifici de l'església, que és l'actual, és d'estil neoclàssic senzill, d'una sola nau, amb absis a llevant i portalada a ponent; interior en forma de creu llatina. Campanar de 33 metres en l'angle ponentí. Els forns desaparegueren després de les obres; a més també fou comprada calç als forns de Vilanova d'Espoia.

NOMS PRETÈRITS DE PARTIDES DE TERRA (Capbreu de l'any 1481)

L'ALBEREDA
LA BASSA
EL CARAGOL
EL COLL DE LA GUÀRDIA
LA COMA DE PORC
LA COMA DE SANTA MARIA
LA COMA DE SIMON
EL COMELLAR
L'ESCALIVADA
LES GARRIGUES
ELS HORTALS

L'OLIVAR DE SANTA MARGARIDA
LES ORONIES
LES OLMEDES
LES PARELLADES
ELS PLANS D'ARAU
LES PLANES
EL POU
ELS POALS
EL SEGUER
LA VALL
LES VINYASES

La jurisdicció senyorial del castell de Claramunt fou la predominant en el territori dels vuit pobles dels seus encontorns, però també coexistia la jurisdicció de l'església parroquial matriu de Santa Maria de la Pobla de Claramunt, dintre dels termes de la Baronia de la Conca d'Òdena, la qual era titular d'una sèrie de drets i rendes, principalment derivades dels alous, dels delmes i dels censos, percebuts pels rectors aloers.

Segons els memorials dels segles XV al XVII, registrats en l'escriванia pública del castell de Claramunt, foren inventariades moltes peces de terra i alguns masos, que es trobaven sota del domini, alou i delme de la Rectoria de la Pobla de Claramunt, on ací tenia prop d'un centenar de jornals i altres vint-i-quatre a Carme, vint-i-dos a Vilanova del Camí, entre els camps, les vinyes i els boscos. La Rectoria poblata, a més de disposar de les seves recaptacions directes, també era perceptora de les primícies corresponents a les exaccions dels delmes dels senyors del castell de Claramunt. A la Pobla hi havia una comunitat de preveres per atendre les parròquies sufragànies.

Segons un resum comptable presentat pel rector Pau Solà, l'any 1794, el valor dels cereals rebuts pels alous i els delmes fou de 656 lliures i les despeses foren de 415 lliures, amb la sortida de 320 lliures per al manteniment d'un mosso i de dos matxos que es dedicaven a recollir i transportar les parts de les collites. O sigui que l'escreix a favor resultava de 241 lliures. (Arxiu Parroquial de la Pobla de Claramunt/ADB)

ALTES I BAIXES INDUSTRIALS

UNIÓ INDUSTRIAL PAPERERA S.A.

Moderna fàbrica de papers d'alt gramatge i per ondular, des de 1979, amb una vuitantena de treballadors i gran capacitat de producció. Foren els successors de la Paperera Sanllehí S.A., que el 1972 crearen aquesta indústria, situada al costat de l'antiga resclosa del Pas Blau, dita també el Pas Mitjà.

EMTEX S.A.

El nom és Embelliments Tèxtils S.A. Fundada el 1973 és una fàbrica de tintatges. Al costat de la carretera de Carme i en el camí cap a la urbanització de les Garrigues.

MANIPULADOS DEL NOYA S.A.

Des de 1973, a l'esquerra de l'Anoia, entre el Pèlag Rodó i la Pobla, amb instal·lacions i magatzems per a la manipulació del cartonet per a embalatges, fabricat per Joan Romaní Esteve S.A., a l'altra banda del riu.

EMO S.A.

Fàbrica de gènere de punt tancada el 1975, amb una vuitantena de treballadors. Havia estat fundada l'any 1902 per Ramon Vich i Prat. Des de 1930 fou la raó social Vich, Serra i Moragrega, que en fou successor final. Era al centre del poble.

ARS POPULI

Fàbrica de mobles tallats i policromats d'estils catalans, oberta l'any 1960 i tancada el 1978, per Jaume Gavarró i Castelltort (Igualada 1917 - Barcelona 1981), que també havia fundat i promocionat el Celler d'Art (1964 - 1969), que fou un fogar cultural filial del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (CECI), amb exposicions d'art i conferències.

COPASA

Al camí del barri de la Rata, des de 1989. Amb el nom de Construcciones Papereras, S.A. es dedica a la construcció i la reparació de la maquinària per a les indústries papereres.

CENTRE DE JARDINERIA

Al paratge del Xaró, al peu de la carretera C-244, des de 1991, amb assortiment de tota mena de plantes i estris per a la jardineria.

EL POLÍGON DELS PLANS D'ARAU

Per iniciativa municipal, el 1992, l'Institut Català del Sòl (INCASOL) aprovà la urbanització del polígon industrial dels Plans d'Arau, de 80 Ha i una inversió de 1.032 milions, cofinançats per la Generalitat de Catalunya i la Comunitat Econòmica Europea (FEDER).

L'any 1993 es va fer la presentació de la nova àrea industrial, de 814.665 m², dels quals 449.924 m² (el 55,23%) són d'ús públic i equipaments i 364.731 m² (el 44,77%) d'ús privat i en venda per ocupació industrial. Des de 1996 s'hi han instal·lat les primeres empreses de productes químics i d'altres sectors.

Pel nord hi ha comunicació des del km 557 de la N-II, a l'indret del l'hostal del Porc i pel sud enllaça amb la C-244, i també pot anar a trobar la nova variant i connectar amb la B-224 cap a Martorell i les autopistes A-2 i A-7.

Els carrers de la nova àrea industrial porten noms d'inventors: N.Monturiol, J.Gutenberg, N.Copèrnic, T.A.Edison, G.Marconi i A. Volta.

EL POLÍGON DEL PAS BLAU

Va des de l'indret que li dóna el nom fins al barri de la Rata (antigament fou de la Guineuota i de Gratallops), amb antigues i noves indústries papereres, a la dreta del riu Anoia, des d'on s'alimentaven les sèquies que els proporcionaven la força hidràulica per a les rodes de calaixos.

Durant els segles XVIII i XIX hi funcionaren els molins paperers de la família dels Guarro. L'any 1773, els germans Francesc i Pere Guarro reberen el títol de «*Fàbrica Reial*», que els fou atorgat pel rei Carles III.

Un altre molí paperer fou el de la família dels Font. Al Museu Molí Paperer de Capellades es conserva una premsa amb caragol de fusta d'aquell molí datat l'any 1746.

Des de l'any 1972 hi hagueren les instal·lacions de modernes indústries papereres, abans esmentades.

NOVES VIES DE COMUNICACIÓ

LA CARRETERA DELS VIVENCS

Oberta l'any 1970, des de l'Estació del tren porta al barri dels Vivencs i cap als Masets, suprimint l'antiga que voltava per les cases Noves. És la continuació de la carretera des de la Pobla a l'Estació, que forma la BV-2303 i que el 1991 la Diputació de Barcelona va cedir a l'Ajuntament poblata.

L'AVINGUDA DE GUMERSIND BISBAL

La carretera anterior l'any 1972 es convertí en avinguda i fou inaugurada per la persona honorada. Gumersind Bisbal i Gustems nasqué, de condició humil, a la Pobla de Claramunt, l'any 1893 i va morir a València l'any 1977. Basant-se exclusivament en el seu propi esforç i natural valer, reeixí en la vida en el ram de l'hostaleria i generós propulsor de la cultura va instituir un premi sobre estudis d'investigació comarcal o les seves localitats i personatges, amb una preferència pels temes de l'Anoia, amb la col·laboració i la publicació per la Fundació Salvador Vives i Casajuana de Barcelona i el suport de l'Ajuntament.

EL PONT DE LA VIA

Des de 1970, passant pel damunt de les vies del ferrocarril d'Igualada a Barcelona (Ferrocarrils de la Generalitat), a l'indret de l'Estació i formant part de la carretera anterior.

EL PONT DE L'ANOIA

Construït l'any 1930, però el 1977 foren millorades les seves estructures, amb una inauguració pel president de la Diputació, Joan Antoni Samaranch i Torelló.

EL PONT NOU DE LA BOIXERA

L'any 1983 entraren en servei una rectificació de la carretera C-244, amb un pont nou al damunt del riu Anoia, a l'indret del molí de la Boixera i amb un altre pont damunt de les vies del ferrocarril, per eliminar els dos passos a nivell de la carretera i de l'accés al cementiri, i donar més radi al giravolt de la capella de Sant Procopi. El pont nou deixaria sense utilitat el primitiu pont de la Boixera, aixecat l'any 1883, el tercer pont existent a l'Anoia al segle XIX, i que ha restat com un monument testimonial. Les obres foren a càrrec del Departament d'Obres Públiques de la Generalitat, amb una inversió superior als 118 milions de pessetes.

LA VARIANT NOVA

És una nova ruta de la carretera C-244 d'Igualada a Sitges i Vilanova i la Geltrú, des del km 558 de la NII, en la cruïlla dels termes municipals de la Pobla de Claramunt, Castellolí i Vilanova del Camí. La cursa de 7,5 km fins a Capellades (la resta es troba en construcció passant per Vilafranca del Penedès) va requerir una inversió de 3.077 milions. El cost del tram del terme de la Pobla, passant pel dessota de la muntanya dels Mollons, fou de 835 milions, amb tres viaductes. Obres a càrrec de GISA/Generalitat de Catalunya. Fou oberta el 1994 i des de Capellades es pot seguir per l'antic traçat o bé anar per la B-224 cap a Martorell i accedir a les autopistes A-2 i A-7.

EL VIADUCTE DE CAL MARTORELL

A l'indret d'aquesta masia, en la variant nova de la C-244, amb pilastres de 30 m d'alt i una longitud de 135 metres, al damunt del torrent dels Masets o del Forn del Molner.

EL PONT DEL PAS BLAU

Des de l'any 1994, al damunt del riu Anoia, davant de les Cases Noves, en el lloc del pas a gual de l'antic camí reial, per anar al barri de la Rata, la Torre Baixa i Capellades; i per un altre pont a l'indret del molí paperer de Ramon

Romaní (Cal Ramonet) enllaça amb la variant nova. Inversió de 215 milions per GISA/Generalitat.

LA CARRETERA DE LA RATA

L'any 1991, es fa una ampliació i l'arranjament a càrrec dels industrials paperers, amb una inversió de 39.929.499 pessetes, des del nou Pont del Pas Blau fins al barri de la Rata.

LA CARRETERA VORA L'ANOIA

Des de 1991, al marge esquerre de l'Anoia, des de la Pobla cap al barri de la Rata, amb una inversió de 29 milions, amb la participació de les indústries papereres. El 1996 es fa la darrera fase amb un cost de 9.860.000 pessetes de subvenció oficial.

EL SENDER GR 172

L'itinerari del sender de gran recorregut GR 172 passa pel terme de la Pobla de Claramunt, seguint per les Garrigues, prop del castell de Claramunt i creuant el nucli urbà de la Pobla, per on travessa el riu Anoia, per continuar pels Vivencs i els Masets, en una cursa pedestre d'uns 10 km.

Des de l'any 1975 hi ha assenyalat amb una doble ratlla blanca i vermella el sender de gran recorregut GR 172 (abans 7-2), que des de Bellprat porta a Montserrat i que fa un recorregut per la comarca de l'Anoia d'oest a est, passant pel castell de Queralt, la serra de Miralles, el camí de Santa Margarida de Montbui, la serra de Collbàs, pel terme de la Pobla de Claramunt, la Font del Ferro de Castellolí, el coll del Bruc, el turó de Sant Pau de la Guàrdia, Can Massana, la Roca Foradada, la Canal de Sant Jeroni, el Pas dels Francesos fins a arribar a l'abadia benedictina.

EL VEDAT DE CAÇA

Des de 1973, a favor de la Societat de Caçadors de la Pobla, amb la múltiple senyalització dels rètols «*Coto privado de caza núm. 10.229*» que abasta el terme municipal.

LES TORRES ATÒMIQUES

Plantada de torres metàl·liques, el 1975, de la línia de 380 Kv des de la central atòmica d'Ascó fins a Sentmenat, passant per les Garrigues, les Forques i el

Coll del Bosc (FECSA). El 1989, una altra línia de 380 Kv des de la central atòmica de Vandellós II fins a Rubí, passant per l'obaga de la Guàrdia, els Mollons i les Planes. (ENHER).

LA CREU DELS MOLLONS

Aixecada l'any març de 1987, damunt del molló nord (549 m); és de ciment armat i de 8 m d'alt. També es coneix pel molló de la Mare de Déu, des que el 1954 hi fou plantada una capella mariana de caire muntanyenc. Han estat iniciatives de grups igualadins i col.laboradors locals. En aquests paratges, des de 1964 a 1994 s'instal.lava un pessebre muntanyenc per la UEC-Anoia.

EL REPETIDOR DEL GRAU

Des de l'any 1987, dalt de la cinglera del Grau, amb instal.lacions i antenes per millorar les recepcions televisives al poble.

L'ARQUETA DEL GAS

Des de 1987, a l'indret del Pont del Pas Blau, per regular les canonades de la conducció del gas natural de la línia de Subirats cap a Igualada, Manresa i Lleida. El subministrament de gas a industrials i particulars ha estat posterior, des de 1995.

EL REC DE L'ESTRASSA

Cobertura i doble canalització, l'any 1988, de l'antiga sèquia que va des de la resclosa de la Boixera fins al molí paperer de Jeroni Romeu de les Figueres i darrerament fàbrica de cartronet de Joan Romaní Esteve, S.A.

L'ENDEGAMENT DEL RIU ANOIA

Murs de pedres de protecció de les dues riberes fluvials des del poble fins més avall de la confluència de la riera de Carme. Fase de 1989 (59 milions); fase de 1991 (23 milions) i fase de 1995 (13 milions) entre la Generalitat, l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona.

EL COLLECTOR ESQUERRE

Clavegueram que passa pel marge esquerre del riu Anoia, amb una inversió de 30.420.729 ptes. a càrrec de la Generalitat. (1994)

EL COL·LECTOR BY-PASS

Doble col·lector de drenatge del riu Anoia, amb una inversió de 60 milions, a càrrec de la Generalitat, des de 1995.

ELS SEMÀFORS

Des de 1984, dos intermitents a cada cap del poble. Des de 1990 al centre del nucli urbà, en dos grups: un entre l'Església i el Centre Cultural i un altre entre l'Hotel Robert i el Pont de l'Estació, a la carretera C-244. Inversió de 5.364.000 ptes.

LA POBLACIÓ

LA PLAÇA DE LA CONSTITUCIÓ

L'any 1812 la làpida constitucional fou col·locada dalt d'una columna, en una plaça coincident amb el lloc de l'antiga Era del Comú però en la partió del Camp de la Barquera. L'any 1820 fou restablerta en indèntic pedestal, però el 1821, la família dels Coca, propietària dels Camps de la Barquera interposaren plets per reclamar suposats drets, en una picabaralla política i judicial, d'aquelles més enutjoses.

Al segle XVIII, les delimitacions del Camp de la Barquera eren el riu Anoia i el camí reial, a sol ixent; el torrent de Canaletes, a migdia; les cases del barri de la Font, a ponent, i a tramuntana amb l'Era del Comú. Dintre del seu perímetre, en l'evolució, hi trobem la casa pairal dels Coca (segle XVIII); l'Església parroquial (1793); l'antic Centre Cooperatiu Republicà (1920), ara Centre Cultural Gumersind Bisbal i els carrers de la Barquera, del Raval i del Solell. El seu espai fou dividit en dues parts per la carretera C-244 d'Igualada a Sitges des de l'any 1883. Després, i successivament, fou la plaça de la Carretera (1924-1936); la plaça de Garcia Hernández (1936-1939); la plaça del Generalísimo Franco (1939-1981) i des de l'any 1982 porta el nom de plaça de la Mare de Déu de la Llet.

LA PLAÇA DE LA MARE DE DÉU DE LA LLET

Nom actual de la plaça amb el repertori dels noms anteriorment esmentats. A la banda oriental de la plaça s'havien celebrat fires i mercats, com la de la Candelera, i a la banda de ponent hi havia la font de la Petxina, al costat de l'Hostal Vell.

La Mare de Déu de la Llet és una imatge romànica procedent de l'església de Santa Maria del castell de Claramunt, que ha estat salvaguardada dels malastres de les guerres de 1463, 1714 i 1936 i que presideix l'altar major de l'església parroquial des de l'any 1825. La plaça és utilitzada per a l'aparcament dels automòbils.

L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA

L'any 1992, el bisbe de Vic, Josep M. Guix i Ferreres, vingué a beneir les millores de la restauració de la façana i del campanar, amb una inversió de 10.667.208 pessetes, recollida de donatius, en la commemoració del bicentenari de la construcció de l'actual temple parroquial (1793-1993).

LA RECTORIA VELLA

A la plaça de l'Església. Edifici ampliat pel rector Pau Cornet (1575-1589), amb una doble entrada des del carrer de la Font i des de la plaça, i que ha estat subdividit per a diverses utilitats i lloguers, com l'espai de l'església barroca de la Santíssima Trinitat, convertida en botiga de queviures.

A la Rectoria es conservava l'arxiu parroquial, amb molta documentació rica en història, que en la guerra del 1936-1939 fou recollit pel Servei de Protecció dels Arxius Històrics de la Generalitat i traslladat a Barcelona, d'on no seria retornat. L'any 1994 fou casualment descobert per uns investigadors locals, després de cinquanta-cinc anys de desconeixement, fins i tot pels rectors parroquials.

Mossèn Pere Bosch i Ferran (Barcelona 1888-Capellades 1945) que fou rector de la Pobla de 1924 a 1940, en morir encara creia, hi ho havia escrit repetidament, que l'arxiu s'havia destruït. Sortosament l'arxiu havia estat salvaguardat, tot i haver de lamentar el pas de mig segle amb la consideració d'inexistent. Ara es disposa dels fons microfilmats.

EL CARRER DEL CAMPANAR VELL

En el repeu rocós de la muntanya del castell, des de la font de la Petxina i amb cantonada a la plaça de la Mare de Déu de la Llet i fins al carrer de Subirats i amb accés pel carrer de les Tres Fonts. Hi ha el setial del desaparegut campanar de l'anterior església parroquial de la Santíssima Trinitat (1380-1793). El campanar, al costat de l'absis gòtic, havia estat aixecat l'any 1723.

EL JOC DE PILOTA

En un enfrontament entre la gent del poble, que volia edificar una nova església

parroquial en el Camp de la Barquera, i el propietari Joan Coca i Ubach, que no volia deixar-la fer en el seu terreny, en un dels recursos presentats l'any 1779 es proposava que el temple fos aixecat en l'Era del Comú i s'afegí que «*que también podría edificarse en el terreno que ocupa el juego de pelota*».

Precisament el terreny esmentat i per la seva condició de propietat comunal, resultaria afectat per la llei general de desamortització del 1r de maig de 1855, dictada pel ministre de Finances, Pascual Madoz.

Seguint una escriptura de l'any 1860, per la «*Junta Superior de Ventas de Bienes Nacionales*» fou posat a la subhasta pública «*aquel solar llamado Joch de la Pilota, sito en la Poble de Claramunt y procedente de sus propios, que ocupa una superficie de tres mil doscientos sesenta y cuatro palmos por veinte palmos (118,37 metros por 3,38 metros). Linda por oriente con la huerta de Alejandro Muset y la acequia del molino de papel de Jerónimo Romeu; a mediodía con la Plaza Mayor; a poniente con la carretera de Igualada a Capellades y al norte con una casa colindante y con un horno de cocer ladrillos de Alejandro Muset. Convocándose la oportuna subhasta queda rematada a favor de Alejandro Muset Miquel, como mejor postor, en la suma de seis mil cien reales de vellón. Ante Víctor de Salinas, juez de primera instancia del distrito del Pino de Barcelona, a 10 de julio de 1860, a nombre de la Nación*». (Registre de la Propietat, Igualada).

El comprador hi va edificar una casa «*que se compone de bajos o café con cocina y habitación y un piso en alto, de frente con la Plaza de la Constitución*». L'edifici, l'any 1866, fou venut, per 1.800 escuts, a Magí Soler i Vila, comerciant d'Igualada, que el destinaria a establiment públic d'esbarjo.

CAL MARINER

La casa construïda al damunt del solar de l'antic Joc de Pilota es va convertir en el Cafè del Mariner, que fou regentat per la família de Josep Mariné i Molins, des de l'any 1885 fins al primer vicenni del segle actual. En aquest local, el 16 de juny de 1888 hi fou constituït el comitè local del Partit Republicà.

L'any 1915, Carles de Camps i Olzinelles (1860-1936), segon marquès de Camps i propietari rural a la Poble de Claramunt, va publicar el doble volum «*Toia Virolada*» (Biblioteca Popular de l'Avenç núm. 141-142), on dedicava un article per explicar unes maniobres militars:

«*A la Poble de Claramunt tot era fressa i gatzara: els nois corrien pels carrers darrera dels soldats; l'alcalde, l'agutzil, el carter i el secretari anaven allotjant-los per les cases; les noies també es posaven de festa per veure si feien fira, i a la porta de Cal Mariner hi havia un estol d'oficials asseguts a l'entorn de diverses taules i prenent diferents begudes.*

Del regiment d'infanteria que feia poc que havia arribat, junt amb uns vint-i-cinc cavalls de caçadors, marxaven després d'un lleuger «alto» de quinze minuts i sense trencar la formació, el primer batalló i alguns cavallers.

La primera companyia marxava a prendre possessió del castell de la Pobla, on s'instal.larien com podrien i on figurava que la columna que havia arribat de Capellades manada per un coronel, tenia de posar una bateria de campanya per protegir el pas de l'exèrcit que havia sortit de Barcelona a les ordres del general López Ciuró, amb l'encàrrec de prendre la plaça d'Igualada, considerada com a la plaça forta en el supost tàctic de les maniobres plantejades, i que defensava la brigada del general Faura, sortits de Manresa feia dos dies per instal.lar-se a Igualada.

La segona companyia del primer batalló, manada pel seu capità Odriozola, amb dotze cavalls, anava carretera amunt per prendre Vilanoveta de sorpresa, si l'enemic, el General Faura, no ho havia fet ja; i la tercera companyia havia de seguir a la segona fins al Pont per apoiar-la, per defensar-la, possessionar-se de la via fèrria i guarnir les entrades a la Pobla.

La quarta companyia marxà a ocupar l'estació de la Pobla i les masies del Grau, coronant aquelles muntanyes, on se simularia l'emplaçament d'una altra bateria de campanya per batre el pla d'Igualada i a l'ensems afavorir el pas per la carretera del cos d'exèrcit assetjador manat pel general que havia d'arribar per la carretera de Capellades l'endemà.

Quan va sentir-se llunyana la fressa de la columna, aparegué a la porta de Cal Mariner el coronel del regiment, home d'uns cinquanta anys, d'estatura regular, apoiant sa mà en l'empunyadura del sabre, donà ordres a un comandant i al capità ajudant del primer batalló. Tots dos, després de saludar-lo militarment, muntaren a cavall i prengueren la marxa cap a Vilanoveta, mentre el coronel, tot sol, després de correspondre afectuós al salut dels oficials asseguts al portal del cafè, traspassava la carretera, admirat i seguit per la mainada, i passant per l'acera de l'església entrava en el portal gran de la rectoria per anar a visitar el senyor Rector que era amic seu».

CAL CARTER

Casa a sol ixent de la plaça de la Constitució, que fou convertida en Cal Carter o Correus, per l'administrador del servei, Antoni Jové i Casanovas, i que ho fou des de l'any 1922 fins al 1949, amb el complement d'una barberia.

Hi va continuar el seu hereu Antoni Jové i Burrull, des de 1950 fins a 1976. L'any 1971 hi hagué el canvi del transport de la correspondència i de la premsa, que des de l'any 1893 l'havia portat el ferrocarril i que des d'aleshores es faria en camió o furgoneta per carretera.

El tercer successor ha estat el fill, Antoni Jové i Gelabert, que hi continua en l'actualitat, amb les portes obertes de Cal Carter, per atendre el servei local de correus.

CAN CRISTÒFOR

Durant el segle XIX fou la casa número 8 del carrer Nou de la Pobla Vella o de les Cases Noves. Des de l'any 1758 estigué habitada per Cristòfor Riba i Puig (1725-1804). El seu fill, Marià Riba i Martorell (1762-1851), la va comprar per 250 lliures i amb la liquidació del lluïisme senyorial de 56 lliures i 5 sous (el 22,5%) a l'apoderat del duc de Medinaceli i de Cardona.

A causa de la proximitat amb el riu Anoia i el seu aiguabarreig amb la riera de Carme, que tenia el barri de les Cases Noves, en algunes revingudes resultaven inundats els baixos de les cases. Per fugir d'aquest perill, l'hereu Josep Riba i Gavarró (1789-1840) va decidir l'edificació (1835) d'una nova masia en el Pla del Puig d'Ordi, al costat de la Plana del barri dels Vivencs i que és l'actual casa de pagès de Can Cristòfor.

El successor, Jaume Riba i Marí (1862-1928), va vendre uns terrenys (1891) a la «*Compañía del Ferrocarril Económico de Igualada a Martorell*», per mitjà del seu apoderat Antoni Artés i Puig, per poder passar les vies i edificar l'estació de la Pobla de Claramunt, del primer tren de l'Anoia, inaugurat l'any 1893.

El descendent Josep Riba i Gabarró (1928) és un escriptor especialitzat en temes d'història local i comarcal i la seva fitxa biogràfica es troba en la Gran Enciclopèdia Catalana. (1978 i 1989).

Curiosament en la genealogia dels hereus no s'ha repetit cap vegada el patronímic Cristòfor, però sí que ha perdurat com el nom distintiu de la casa pairal de la família dels Riba.

EL FORN DEL RIERAL

Desaparegut. Era a sol ponent en la riba esquerra del riu Anoia, a l'altra banda de l'indret de l'església parroquial. En una escriptura hipotecària a favor de Josep Riba i Gavarró, de l'any 1840, d'una peça de terra d'un jornal i mig de llaurar de mules, hi havia «*un edificio o cubierto para resguardar las tejas que labran y cocían en los dos hornos contiguos, que trabajaba el dicho Riba, en el día muy derruídos y en la partida del Fornot de la Riera Noya*». La propietat fou consolidada l'any 1859 per Josep Riba i Llucià (1822-1897).

CARRERS I PLACES DE LA GUERRA I DE LA POSTGUERRA (1936-1939)

(entre parèntesi els noms anteriors i els posteriors, respectivament)

Noms canviats

LLUÍS COMPANYS
(carrer del Mig)
FRANCESC MACIÀ
(La Carretera)
CAPITÀ ASENSIO
(Sant Procopi)
FRANCESC LAYRET
(Soldevila)
JOAQUIN MAURIN
(El Raval)
EL RIERAL
(Arbres del papa)
14 D'ABRIL DE 1931
(Les Figueres)
ANSELM CLAVÉ
(Mas Canyet)
CAPITÀ SALINDAS
(Els Vivencs)
LA RATA
(Gratallops)
PLAÇA DE LA REPÚBLICA
(Plaça Ajuntament Vell)
PLAÇA LLUÍS COMPANYS
(Plaça de l'Església)
PLAÇA GARCÍA HERNÁNDEZ
(Plaça de la Carretera)
PLAÇA CAPITÀ PEDROLA
(Plaça de l'Àngel)
PASSEIG B. DURRUTI
(Carretera de l'Estació)

Noms substituïts

GRAL. QUEIPO DE LLANO
(Carrer Major)
JOSE ANTONIO PRIMO DE RIVERA
(Avinguda de Catalunya)
SANT PROCOPI
(Sant Procopi)
SOLDEVILA
(Soldevila)
CARLOS DE BORBÓN
(El Raval)
TERCIO DE MONTSERRAT
(Arbres del Papa)
18 DE JULIO DE 1936
(Avinguda Pompeu Fabra)
ALCAZAR DE TOLEDO
(Les Parres)
GRAL. SANJURJO
(Els Vivencs)
CALVO SOTELO
(La Rata)
PLAZA GENERAL MOLA
(Plaça de la Vila)
PLAZA DE LA IGLESIA
(Plaça de l'Església)
PLAZA GENERALÍSIMO FRANCO
(Plaça Mare de Déu de la Llet)
PLAZA DEL ANGEL
(Plaça de l'Àngel)
PASEO ALFONSO XIII
(Avinguda de l'Estació)

NOVES URBANITZACIONS

SANT ANDREU

Des dels anys setantes. És un barri situat més enllà del barri de les Figueres, a la dreta de la carretera C-244 i al vessant de la carena on hi havia la desapareguda església de Sant Andreu.

LES GARRIGUES

Amb accés des de la carretera de Carme; iniciada l'any 1976 i aprovada l'any 1981, després de la constitució d'una associació de propietaris. En una planificació de 1978 hi havia la previsió de 19 sectors i 235 parcel·les. Els seus carrers han estat dedicats a noms de ciutats catalanes: Banyoles, Barcelona, Calafell, Figueres, Girona, Lleida, Manresa, Tarragona, Terrassa i Vilafranca del Penedès.

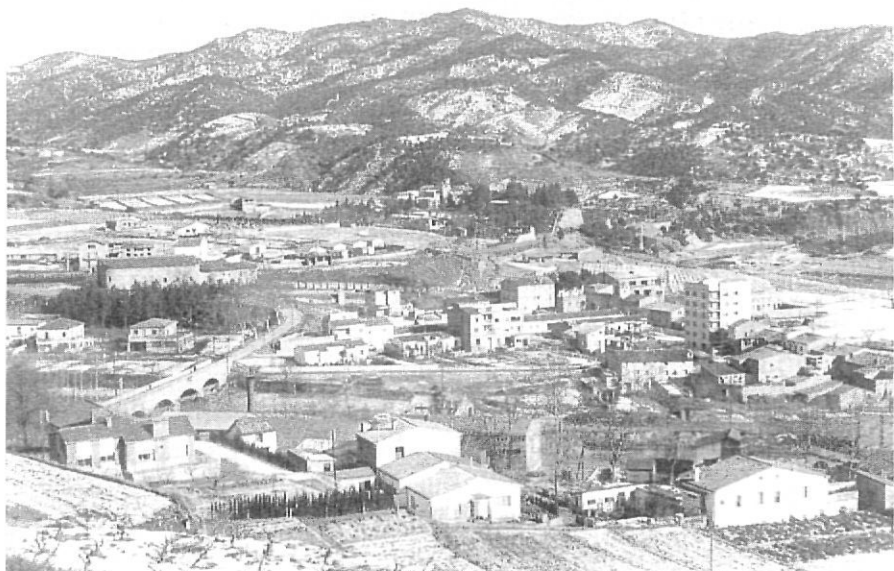
L'ESTACIÓ

Als voltants de la masia de Can Cristòfor (1835), de l'Estació del ferrocarril (1893) i del nucli de Cal Llacuna. Expansió des dels anys seixantas. L'any 1972 es va fer la retolació de l'avinguda de Gumersind Bisbal i dels carrers del Dr. A. Fleming, Dr. J. Trueta, Florenci Cornet i dels Mollons. Des de 1982 hi ha els carrers del Grau, Mn. J. Verdaguer, Santiago Rusiñol, F. García Lorca, J.V. Foix i Guillem de Claramunt.

L'any 1975 es va dedicar un carrer al fill del poble Agustí Soterias i Farriol. Nascut a la Pobla el 1893 i finat a Linares (Xile) el 1986, on residia des l'any 1912. Fou negociant i botiguer de sabateria. Entre altres distincions, el 1974, el Govern espanyol li va atorgar la «*Medalla de Honor de la Emigración*».

CAL GALANT

Des de l'any 1992, al voltant de l'antiga masia i terres que foren propietat de Carles Camps i Olzinelles (1860-1939), marquès de Camps. Construcció de torres i d'habitatges socials unifamiliars, amb una inversió de 328 milions, formant el carrer del comte Borrell II. Promoció de l'Ajuntament i de la Diputació de Barcelona i la constructora Prolhasa. A l'antiga masia, que és propietat municipal des de 1989, per al 1997 hi ha prevista una rehabilitació per a activitats de promoció i formació empresarial, amb ajuts de la Diputació i de FEDER, amb un pressupost de 32.860.806 pessetes.

1970. Els barris de les Cases Noves i de l'Estació amb edificacions repartides.

1990. Els barris de les Cases Noves i de l'Estació amb concentracions urbanes noves i blocs d'habitatges.

EL XARÓ

És al Pla de la Torre, més enlaire de la font del Xaró, des dels anys setanta, on s'ha format una xarxa de carrers, que l'any 1975 foren retolats amb motius botànics, com els carrers de les Acàcies, les Eures, els Lledoners, les Moreres, les Nogueres, els Pins, els Rosers i els Xiprers. A més hi ha les avingudes de la Font de Vinsó, del Pla de la Torre de Claramunt i del Corral de la Farga i el carrer del Castell de Claramunt. Es completa amb l'accés des de la plaça del Xaró i la plaça de la Concòrdia, al davant de la Torre del Tio Nel·lo i el Mirador de la Riera de Carme. La urbanització continua dins del terme de la Torre de Claramunt.

CAN SOLÀ

És a la dreta de la riera de Carme i des dels anys setanta, al voltant de l'antiga masia de Can Solà i de la font homònima amb un nou carrer dedicat a Pau Casals. A peu s'hi accedeix des de les Figueres per la palanca de la riera de Carme i en automòbil des de la pujada de la Rovira, en la carretera C-244.

LA PEDRERA

Des dels anys vuitantes, situada al repeu de la muntanya del castell, al costat dret de la carretera C-244 i al davant de l'antic molí de l'Estrassa i del barri de Sant Procopi.

CAL RIBALTA

Des dels anys vint i més recentment, al voltant de la casa que li ha donat el nom. A la dreta de la corba de la Creueta i de la carretera C-244, a tocar de les Figueres.

LES SOCARRADES

Amb accés per la dreta de la carretera C-244 i cap a la partida de terra del mateix nom i al vessant nord de la muntanya del castell. Indret amb magatzems i deixalleries.

LES CASES NOVES

Potser que no sigui balder repetir l'aclariment del doble nom del barri de la Pobla Vella i de les Cases Noves, que volen assenyalar l'abans i el després de la

rierada de l'any 1344, que va anorrear el nucli urbà primitiu. Per això en les escriptures notariais dels segles XVIII i XIX es fa constar el Carrer Nou de la Pobra Vella. (Registre de la Propietat, protocols notariais, Igualada).

Des dels anys seixanta ha tingut un creixement que ha obert nous carrers: el de Josep Aguilera i Soterias (1892-1988) amb el renom del Tio Nel.lo, home de negocis i precursor dels aliments envasats en sobres; el de Josep Jové i Burrull (1921-1963), que fou jugador i entrenador del Club Futbol Pobla; el del Pas Blau, d'ascendència geogràfica local i el de Francesc Salvà i Campillo (Barcelona 1751-1828), sobrenomenat «*metge de prínceps i el príncep de metges*», a més de professor i d'investigador multidisciplinari. També el carrer d'Antoni Soterias, descrit a continuació.

CARRER DEL PARE ANTONI SOTERAS

Obert el 1962 i format inicialment per 18 habitatges protegits, entre el carrer de Soldevila i el Pont de l'Estació. El pare Antoni Soterias i Soterias (la Pobla de Claramunt 1876- Barcelona 1957) fou el primer fill del poble honorat amb un vial públic. Fou ordenat sacerdot l'any 1900 i el 1904 va formular els vots en la congregació claretiana (CMF), on va ocupar una diversitat de càrrecs: Superior de Cervera i de Barcelona (1911-1925) i ministre general a Roma (1934-1949). Des de 1926 fou el promotor dels fulls de «*La festa santificada*», en edicions bilingües molt nombroses, entre moltes altres publicacions pietoses.

CONSULTORI MÈDIC MUNICIPAL

Des de 1988, al cap del carrer del P. Antoni Soterias, al costat del pont del riu Anoia i de l'avinguda de l'Estació. Inversió de 4.026.000 ptes.

LLAR D'INFANTS "SOL SOLET"

Des de 1991, al núm. 21 del carrer del P. Antoni Soterias, al costat del Consultori Mèdic. Inversió de nou milions entre l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona.

EL PARC DEL MIL·LENARI

Obert en la commemoració del naixement de Catalunya (anys 889-1989). Entre l'avinguda de Gumersind Bisbal i el torrent de la Font Gran. Inaugurat l'11 de setembre de 1989 i anualment s'hi celebren els actes institucionals. Inversió municipal de 6.249.000 pessetes.

L'AJUNTAMENT VELL

A la plaça de la Vila, l'any 1991, l'antic edifici municipal fou remodelat, amb una inversió de 18.390.000 ptes. entre la Diputació i l'Ajuntament. Havia acollit aules escolars des de principis de segle. El 1980 s'hi va crear una Escola d'Arts i Oficis. El 1992 s'hi instal·laren una Biblioteca i l'Arxiu Fotogràfic i el Club dels Jubilats. El 1994 es va completar amb una videoteca i els estudis de la Televisió Poble (TVP), que emet per cable i pel canal S10.

LA PLAÇA DELS PAÏSOS CATALANS

És al barri de l'Estació, entre els carrers dels Mollons i del Dr. Trueta, inaugurada l'any 1993. Inversió de 35.545.753 ptes (15.993.939 per l'Ajuntament; 13.993.939 per la Generalitat i 5.557.875 per la Diputació). Extensió de 2.365 m², amb 500 m² coberts. S'hi celebren moltes festes populars i els balls i els concerts de la festa major, que des de l'any 1996 se celebra el primer diumenge de juliol, en lloc del segon diumenge de setembre, que es dedica a actes culturals, com la festa del lliurament del Premi Gumersind Bisbal.

EL PARC DE SANT GALDERIC

Inaugurat l'any 1995 i situat entre el riu Anoia i l'Ajuntament, amb una inversió de 10.504.463 ptes. Al costat hi ha un aparcament d'automòbils, en el lloc dels Horts del Carnestoltes, amb una inversió de 8.148.210 ptes. entre l'Ajuntament i la Diputació. Ornamentat amb una escultura en bronze feta per l'escultor poblatà Manuel Vidal Torres.

LA PLAÇA DE MOSSÈN PERE BOSCH

Des de 1988, al costat de l'Església, amb una inversió de 4.271.123 ptes. Substitueix el Jardí de Mn. Pere Bosch, que s'havia fet l'any 1948, amb un brollador central.

LA PLAÇA DE L'AJUNTAMENT

És al costat de l'edifici de l'Ajuntament i davant del Teatre Jardí. Inversió de 16.399.000 ptes, l'any 1991, en reconvertir-se en una plaça, en ocupar un lloc que abans havia estat pati escolar i amb pavelló de les carnisseries (1936-1964) i després una pista poliesportiva (1966-1990).

EL TEATRE JARDÍ

Ara al costat de l'edifici de l'Ajuntament, inaugurat l'any 1929. Primerament fou el Cafè del Corneli Xaubet i des dels anys vint es convertí en el Cafè del Jardí, on nasqué el Quadre Escènic Poblenc, dirigit pel comediògraf Florenci Cornet (1922-1924).

El 1949 fou estatge del Centre Social Catòlic i l'any 1950 el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (CECI), hi va celebrar per primera vegada la inauguració del curs 1950-1951, fora d'Igualada, amb discursos del president Mn. Amadeu Amenós i del secretari general el Dr. Joan Mercader.

L'any 1955 es fan reformes per funcionar com a cinema del Centre Catequístic Parroquial. El 1978 es fan millores per a rehabilitar-lo com a teatre. Remodelatge total, l'any 1991, amb una inversió de 21.670.000 ptes. Porta principal a la plaça de l'Ajuntament i amb accés al Parc de Sant Galderic i al seu aparcament automobilístic.

EL PEDRÓ DE SANT PROCOPI

Ocupa el lloc de l'antiga Creu del Grau, punt de comiat dels condemnats a mort al tribunal feudal del castell de Claramunt i executats a les forques del seu davant, que al segle XVII fou substituït pel pedró de Sant Procopi, compatró local. El 1977 es féu una remodelació de la capella i el 1995 es va ajardinar el seu entorn. Es troba al peu de la carretera C-244 en el giravolt de Sant Procopi, i rep continuades ofrenes florals en ésser invocat com a protector dels accidents de carretera.

EL COL·LEGI MARIA BORÈS

Davant de la zona esportiva municipal i del Pas Blau. Inauguració de cinc aules l'any 1969 i el 1985 ampliació d'altres cinc, obertes pel conseller d'ensenyament Joan Guitart. El 1988 el president Jordi Pujol inaugurava altres aules en un edifici nou (inversió de 53.435.000 ptes.) amb façana al carrer Francesc Salvà i el carrer del Pas Blau.

Maria Borés i Saleta (1907 - 1969) fou una mestra vinguda l'any 1933 i fou honorada amb el nom de les «*Escoles Graduades Maria Borés*», l'any 1969. Abans les escoles havien estat en l'edifici de l'Ajuntament, inaugurades l'any 1928.

EL CENTRE CULTURAL I RECREATIVU

Situat a l'avinguda de Catalunya i entre els carrers d'Anselm Clavé i del Solell, a la banda de l'Església. Edifici del Centre Cooperatiu Republicà (1920-

1939). Incautat per la CNS (1939-1969). Propietat municipal des de 1970. Havia funcionat amb oficines sindicals, cinema, sala de ball i cafè-bar.

L'any 1976 se'n va fer una remodelació per a cinema i teatre i actes culturals, com el lliurament del Premi Gumersind Bisbal, i aquest mecenes hi va col.laborar amb 3 milions i altres 6 milions per part de l'Ajuntament. Incorporació d'una sala de joves, el 1987, amb una inversió de 2.318.000 ptes. Hi ha prevista una ampliació, amb una inversió de 52 milions, entre l'Ajuntament, la Generalitat i la Diputació, amb el nom d'«*Ateneu Gumersind Bisbal*».

L'ESTACIÓ DEL TREN

En la línia del ferrocarril de via estreta d'Igualada a Barcelona, inaugurada l'any 1893 per la companyia del Ferrocarril Central Català. El 1919 passà a la Companyia General dels Ferrocarrils Catalans. Entre 1977 i 1978 a la FEVE estatal, que en voler suprimir-lo motivarien manifestacions populars en la seva defensa i campanyes amb el lema «*Volem el tren*». L'any 1979 fou transferit a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, que el 1983 fa una renovació i una millora de les vies i dels equipaments.

Des de 1959 les màquines de vapor foren progressivament substituïdes per unitats automotors dièsel, per a viatgers únicament, en suprimir-se els transports de mercaderies en tren, des de 1977.

L'edifici noucentista de l'Estació fou enderrocat el 1990 i substituït per una caseta funcional, sense operaris. L'any 1993 hi hagué la visita d'un tren de vapor durant els actes de la commemoració del centenari de la seva circulació. El 1995 s'hi fan millores i les travesseres de fusta de les vies foren recanviades per altres de formigó. Per abans de l'any 2000 hi ha projectada l'electrificació.

EL CEMENTIRI DELS PLANS D'ARAU

Iniciat l'any 1885, en el Pla del Corral del Coca, amb les sepultures al terra de les 34 víctimes d'una epidèmia de còlera. Primers nínxols l'any 1887. El 1897 de la dependència municipal passava a la parroquial i el 1987 fou a l'inversa, quan l'Ajuntament n'esdevingué el propietari. El 1993 es fan reparacions (inversió de 4.302.917 ptes, entre l'Ajuntament i la Generalitat). El 1994 es fan les rehabilitacions del recinte i del perímetre (7.859.890 ptes). El 1995 hi ha una ampliació de 65 nous nínxols, amb una inversió de 7.800.000 ptes. a càrrec de l'Ajuntament. Així el nombre total de nínxols és de 491, però passaran a 626 amb una ampliació prevista de 125 més.

EL CAMP DEL RIERAL

Fou el primer dels cinc camps de joc del futbol local, que era situat en la confluència del riu Anoia amb la riera de Carme (1924-1927). El 1925 es va formar el Club Esportiu Poblenc.

EL CAMP DE L'ESTRASSA

Sota del barri de Sant Procopi i al costat del molí paperer d'aquest nom, entre les terres de regadius (1928-1934).

EL CAMP DE SOTA DEL PONT

A la ribera esquerra del riu Anoia immediat a les pilastres del Pont (1936-1938) i deixat de banda per les inundacions de les rierades.

EL CAMP DEL TERRAPLÈ

Al vessant de la carretera de l'Estació i al damunt del camp anterior i al cap del Pont de l'Anoia (1934-1941).

EL CAMP DEL PAS BLAU

A l'indret de l'antic pas a gual del riu Anoia, en l'antic camí reial, des de 1942. Millores i tancament el 1978. El 1983, nou enllumenat nocturn (2.572.750 ptes) i noves casetes de vestir el 1991 (2.032.756 ptes).

Des de l'any 1947 el nom és Club Futbol Pobla. Ha estat campió comarcal els anys 1949, 1950, 1958, 1964, 1973 i passava a tercera regional el 1975. Categoria de segona regional (grup VII) el 1974 i 1976 i de 1984 a 1994, quan foren commemorats els seus setanta anys de vida futbolística. El Club Femení va actuar de 1972 a 1974 i després des de 1991 i el 1993 foren campiones de Catalunya. Escola esportiva i equips juvenils.

L'ERA DE CAL PUJOL

Aprofitament de l'era de batre davant de la masia com a pista de tennis per als primers afeccionats locals, entre 1962 i 1970.

EL CORRAL DE LA FARGA

Al Pla de la Torre, fou la primera pista pública de tennis, des de 1968, i altres noves pistes des de la inauguració d'un restaurant d'aquest nom, el 1972.

L'HOTEL ROBERT

Pista oberta el 1972 per jugar a tennis, entre l'establiment hosteler i el torrent de Cal Pujol.

EL CLUB DE TENNIS

A la zona esportiva municipal, dues pistes en servei des de 1984, amb la creació de l'entitat Club Tennis de la Pobla de Claramunt. Des de 1988 una tercera pista (inversió de 4.282.000 ptes). Escola de formació i desenvolupament de competicions.

LES PISCINES

A l'indret del Pas Blau, dues de descobertes, en servei des de 1971. Creació del Club Natació Pobla, el 1973, i s'hi celebra la Copa de Nadal i altres competicions. El 1989, vestidors nous (inversió de 8.379.000 ptes). Remodelació l'any 1996. Amb una inversió de 8.708.401 pessetes.

LA PISTA POLIESPORTIVA

Entre les piscines i el camp de futbol, oberta el 1972. El 1983 es va formar el Club Bàsquet Pobla i el 1987 el Club Handbol Pobla.

BIBLIÒGRAFIA

LLIBRES I OPUSCLES

ALVAREZ MARQUEZ, M. del Carmen: *La Baronia de la Conca d'Òdena*. Fundació R. Noguera, Barcelona (1990).

BRASÓ I VAQUÉS, Miquel: *Claramunt*. R. Dalmau, Barcelona (1965).

CATALÀ I ROCA, Pere: *Els castells catalans*. Barcelona (1976).

ENRICH, Jordi; MESTRE, Josep Vicenç; PEDRAZA, Lluís: *L'Anoia. Recull turístic i cultural*. Consell Comarcal de l'Anoia, Igualada (1994).

MONREAL Y TEJADA, Luís; RIQUER, Martí de: *Els castells medievals catalans*. Barcelona (1958).

PEDRAZA I JORDANA, Xavier: *Anoia. Etimologia toponímica*. CECI. Igualada (1997).

RIBA I GABARRÓ, Carolina; BARTROLÍ ROMEU, Marta: *La Pobla de Claramunt*. Anuaris dels anys 1983 a 1988; il·lustrats.

RIBA I GABARRÓ, Josep: *Toponímia de la Pobla de Claramunt i del seu terme*. CECI, Igualada (1960).

- *La Pobla de Claramunt: evolució econòmico-social d'un municipi de la comarca d'Igualada*. FSVC, Barcelona (1972 i 1989, 2ª edició).

- *Un vilatge dels Cardona-Medinaceli a Catalunya*. R. Dalmau, Barcelona (1968).

- *La Pobla de Claramunt, dins Gran Geografia Comarcal de Catalunya*, vol. 5, pp. 377-382. Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona (1982).

- *La Pobla de Claramunt, dins Història de l'Anoia*, vol. I, pp. 255-295. Edicions Par-cir, Manresa (1988).

- *Bicentenari de l'església de Santa Maria de la Pobla de Claramunt (1793-1993)*. CECI, Igualada (1992).

- *Homenatge a Gumersind Bisbal i Gutsems. Centenari del seu naixement (1893-1993)*. Consell Comarcal de l'Anoia (1993).

- *El 70è aniversari del Club Futbol Pobla (1924-1994)*. La Pobla de Claramunt (1994).

- *L'Anoia: els municipis*. «Regió 7 - Igualada» (1996).

- *Historial de l'Antic Gremi de Traginers d'Igualada (1822-1997)*. Ajuntament d'Igualada (1996).

- SABATÉ I CURULL, Flocel: *Estructura socio-econòmica de l'Anoia. Segles X-XIII*. Acta historica et archeologica et medievalia 13. Universitat de Barcelona (1992).

- TÉRMENS I GRAELLS, Miquel: *L'Anoia*. Dissenys culturals, Barcelona (1994).

- *Turismo en Cataluña. Pobla de Claramunt*. Barcelona (1929).

FOLLETONS I MAPES

- *Aplec Excursionista de Catalunya a la Pobla de Claramunt*. Societat de Ciències Naturals, Barcelona (1923).

- Mapa de Catalunya (72 x 82 cm.). Descripción geográfica de las cuatro provincias catalanas, por Eduardo, Brosa, Barcelona (1883).

- Mapa Hoja 391 Igualada 1:50.000. Instituto Geográfico y Catastral, Madrid (1950).

- Mapa militar de España 1:50.000. Igualada 35-15-391. Servicio Geográfico del Ejército, Madrid (1983).
- Mapa dels municipis, comarques i partits judicials a la província de Barcelona. «*Arrel, núm. 5*». Diputació de Barcelona (1983).
- Mapa de vegetació de la muntanya dels Mollons de la Pobla de Claramunt (Anoia) 1:10.000, per Josep Nuet i Badia. Ajuntament de Barcelona, Institut Botànic (1984).
- Senders de Gran Recorregut. G.R. 7-2: Bellprat a Montserrat. Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, Barcelona (1984).
- Mapa topogràfic nacional de España 1:25.000. Capellades 391-IV. Instituto Geográfico Nacional, Madrid (1985).
- Mapa de la xarxa geodèsica de Catalunya 1:250.000. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona (1985).
- La Pobla de Claramunt, municipi d'Anoia. Tríptic en colors. Text: Marta Bartrolí i Romeu i Josep Riba i Gabarró. Fotografies d'Andreu Miquel. Ajuntament de la Pobla de Claramunt (1987).
- Senders de Gran Recorregut. Mapa 1:650.000. Direcció general de Turisme de la Generalitat, Barcelona (1988).
- Mapa d'àrees hidrogeològiques de Catalunya 1:250.000. Servei geològic de Catalunya i Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, (1992).
- Mapa comarcal de Catalunya 1:50.000. Anoia 06. Consell Comarcal de l'Anoia i Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona (1994).
- La Pobla de Claramunt. Plànol urbà i industrial (60 x 70 cm.). Disseny Gràfic i Cartogràfic SL, Barcelona (1994).
- La Pobla de Claramunt. Plànol-guia de serveis i equipaments comercials (47 x 67 cm.). Ajuntament i Departament de Comerç, Consum i Turisme de la Generalitat (1995).
- El castell de Claramunt. La Pobla de Claramunt, Anoia. Tríptic en colors. Ajuntament i Diputació de Barcelona (1996).
- La Pobla de Claramunt. Impuls cap al 2.000. Àrea industrial dels Plans d'Arau. Tríptic en colors editat per l'Ajuntament de la Pobla de Claramunt i l'Institut Català del Sòl (1996).

ARTICLES EN DIARIS I REVISTES

JOSEP RIBA I GABARRÓ: Ayer y hoy del castillo de Claramunt: «*Diario de Barcelona*», 10-10-1965.

- Fiesta y anecdotario del castillo de Claramunt. «*El Noticiero Universal*», 30-04-1966.

- El castillo de Claramunt, hito de señorío. «*La Vanguardia Española*», 27-05-1966.
 - Estuvo 250 años bajo los escombros: se descubre el interior de la iglesia del castillo de Claramunt. «*El Correo Catalán*», 14-01-1968.
 - El castillo de Claramunt, uno de los más bellos y evocadores de Cataluña. «*El Correo Catalán*», 28-07-1974.
 - El castillo de la Poble de Claramunt es propiedad del Estado. «*El Correo Catalán*», 18-09-1974.
 - Les barraques pageses de l'Anoia. «*Vida*» núm. 1.527 de 20-09-1984. (Igualdada).
 - Mil·lenari del castell de Claramunt. «*Anuari 1988 de la Poble de Claramunt*». La Poble de Claramunt, (1989).
 - Bicentenari de l'església parroquial de la Poble de Claramunt (1793-1993). «*Catalunya Cristiana*» núm. 678 de 17-09-1992.
 - Arqueologia rural: els forns de calç de l'Anoia. «*Aigua, Tècnica i Treball*» núm. 5, Barcelona (1992).
 - El Camp del Pas Blau: l'ahir i l'avui del futbol a la Poble de Claramunt. «*Igualdada*» núm. 3.938 de 11-06-1994.
 - Forns de calç parroquials. «*Igualdada*» núm. 3.979 de 10-12-1994.
 - Salvaguarda i retrobament de l'arxiu parroquial de la Poble de Claramunt. «*Igualdada*» núm. 3.981 de 17-12-1994.
 - Retrobament del desaparegut arxiu parroquial de la Poble de Claramunt i de les parròquies veïnes. «*Vida*» núm. 2.000, de 22-12-1994 (Igualdada).
 - El còlera de l'any 1885 i el cementiri dels Plans d'Arau. «*Igualdada*» núm. 4.003 de 11-03-1995.
 - La Generalitat restaura el castell de Claramunt, pedra a pedra «*Igualdada / Regió 7*» de 01-04-1995 (Igualdada).
 - L'aplec del castell de Claramunt. «*Igualdada / Regió 7*» de 06-05-1995 (Igualdada).
 - El castell de Claramunt, capital de la baronia de la Conca d'Òdena. «*Vida*» de 23-04-1997 (Igualdada).
 - El castell de Claramunt, una joia de l'Anoia. (Vídeo). Ajuntament de la Poble de Claramunt / Civac (1997).
- L'AJUNTAMENT INFORMA ... Butlletí municipal de la Poble de Claramunt (sortida intermitent: 1986-1996). Eleccions municipals 1991 (CIU). Inversions 1987 a 1990. Eleccions municipals 1995 (CIU). Inversions 1991 a 1995.

